

# Kliinikumi Leht

S I S E L E H T nr 87 Juuni 2006

Tartu Ülikooli Kliinikum

- Kardioloogiakeskus 30
- Dr Aare Märtsen kaitses doktoritööd
- Kõrvkliinik sai laserkirurgia referentkliinikuks

## Kliinikumi preemia laureaat on emeriitprofessor Rein Teesalu

Kliinikumi preemia laureaadiks valiti tänavu *prof. emer.* Rein Teesalu. Preemia anti laureaadile üle 11. mail kliinikumi traditsioonilisel aastakonverentsil.

Emeriitprofessor Rein Teesalu on silmapaistev kliinitsist ja teadlane. Alates 1968. aastast on tema professionaalne tegevus olnud seotud Tartu Ülikooli ja Kliinikumiga. Rein Teesalu lõpetas TRÜ arstiteaduskonna 1964. aastal, kaitses meditsiinkandidaadi kraadi 1971. aastal ja meditsiinidoktori kraadi 1981. aastal.

Prof Rein Teesalu panus Eesti tervishoiu arendamisse ei piirdu tema tegevusega Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas ja kliinikumis. Tema kunagised tööaastad endise Tallinna Kiirabihaigla baasil on andnud kaaluka panuse tänapäevase kar-

dioloogia ja intensiivravi arendamisse väljaspool Tartut.

Tema juhendamisel on kaitsnud 9 doktoritööd ja lähiajal on tulemas lisa. Prof Teesalu teaduspublikatsioonide üldarv on 339 ja sealhulgas 125 publikatsiooni rahvusvahelise levikuga ajakirjades. Ta on kirjutanud seitse monograafiat, mis on mõeldud õppevahendiks üliõpilastele ja käsiraamatuks praktiseerivatele arstidele.

Prof Rein Teesalu arstlik kogemus, väsimatust eneseharimisest sündinud laialt-tuslikud professionaalsed teadmised ja analüütiline meel on see kvaliteet, mida



Foto: Jaak Nilson

Emeriitprofessor Rein Teesalu.

hindavad kõrgelt tema kolleegid ja õpilased.

Kliinikumi preemia anti välja üheksandat korda, eelnevatel aastatel on preemia laureaatideks valitud: *prof. emer.* Arvo Tikk, *prof. emer.* Endel Tünder, *prof. emer.* Vello Salupere, *prof. emer.* Ain-Elmar Kaasik, dr Vello Ilmoja, prof. Toomas Sulling, *prof. emer.* Lembit Allikmets ja *prof. emer.* Karl Kull.

KLIINIKUMI LEHT



Arvi Vask (Eesti Haigekassa juhatuse liige) ja Urmas Sule (Pärnu Haigla juhatuse esimees).



Fotod: Jaak Nilson

Kaljo Mitt (Ida-Viru Keskhaigla ülemarst, prof Toomas Asser (TÜ arstiteaduskonna dekaan ja närvikliiniku juhataja), prof. emer. Lembit Allikmets (TÜ arstiteaduskond).

## Kliinikumi konverents 2006: Tiigrihüpe Eesti tervishoius

11. mail toimus Tartus Vanemuise Kontserdimajas Tartu Ülikooli Kliinikumi aastapäevakonverents, mille teemaks oli "Tiigrihüpe Eesti tervishoius". Konverentsil käsitleti e-tervishoiu ja andmekaitse teemasid.

Avasõnad ütles Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimees **Urmas Siigur**. Seejärel anti üle kliinikumi preemia *prof. emer.* Rein Teesalule ja Sampo Panga stipendium dr Külli Kingole.

Konverentsi esimene sessioon toimus teemal "e-tervishoiu keskkond: ootused ja lootused". Avaettekande "Kelle huvides hakkab tööle e-tervishoid?" pidas **Kaja Kuivjõgi** (Sotsiaalministeeriumi terviseinfo ja analüüsi osakonna juhataja). Ettekanne keskendus e-tervishoiu analüüsile: mida tähendab see ühiskonnale, riigile, patsientidele ja arstidele. Teisena esines Andmekaitse Inspektsiooni peadirektor **Urmas Kukk** teemal "Kelle eest tuleb kaitsa terviseandmeid?". Ettekanne tekitas saalis elavat vastukaja ning tulist diskussiooni. *Prof. emer.* **Arvo Tikk** kõneles teemal, kas terviseandmete kaitse on Eesti meditsiini arengu pidur. Konverentsi esimese poole lõpetas arutelul e-tervishoiu tuleviku ohtude ja võimaluste üle.



Tiiu Aro (Tervisekaitseinspektsiooni peadirektor) ja Andres Ellamaa (Põhja-Eesti Regionaalhaigla ülemarst).

Konverentsi teine pool analüüsis Eesti tervishoiusüsteemis juba toimivaid infosüsteeme ehk e-argipäeva haiglates. Sellest, kui kaugel on riikliku digiloo arendamine rääkis Eesti E-Tervise Sihtasutuse juhatuse esimees **Agu Kivimägi**. Tartu Ülikooli Kliinikum kasutusele võetud elektroonilisest haigusloost tegi ettekande kliinikumi juhatuse liige **Mart Einasto**.

Kliinikumi e-labori süsteemist andis ülevaate ühendlabori direktor **Anu Tamm** ning radioloogia pildipangast kliinikumi ülemarst **Margus Ülst**. Konverentsi lõpetas Eesti Haigekassa juhatuse esimees **Hannes Danilov**, rääkides haigekassa ootustest e-tervishoiule.

ENE SELART

Konverentsi ettekannete slaide saab vaadata kliinikumi kodulehel ([www.kliinikum.ee](http://www.kliinikum.ee)) ja pite kliinikumi intraneti pildigaleriis.



SAMPO

Foto: Jaak Nilson



Dr Külli Kingo.

### Sampo Panga stipendiumi sai dr Külli Kingo

11. mail toimunud SA Tartu Ülikooli Kliinikumi konverentsil "Tiigrihüpe Eesti Tervishoius" anti teist korda üle Sampo Panga stipendium. Stipendiumi sai dr Külli Kingo (nahahaiguste kliinik).

Dr Külli Kingo taotles Sampo Panga stipendiumit, et osaleda XV Euroopa Dermatoveneroloogia kongressil Kreekas ja IV Balti Dermatoveneroloogia kongressil Riias.

Sampo Panga stipendiumile saavad kandideerida kuni 40-aastased arst-õppejõud, kes töötavad Tartu Ülikooli Kliinikumis ja on lülitatud rahvusvahelise konverentsi programmi esinimeseks ettekandega.

Stipendiumitena antakse aastas välja kaks 25 000 EEK suurust stipendiumi. Järgmine taotluste esitamise tähtaeg on 31. oktoober 2006.a.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb Tartu Kultuurkapitalile esitada: 1) avaldus ja elulookirjeldus taotleja isikuandmete, pere suuruse ja eriala nime-tamisega; 2) konverentsi kutse koos lühikese põhjenduse, soovitajate ja soovitustega; 3) ülevaade esinemistest rahvusvahelistel konverentsidel, varem saadud toetustest ja stipendiumidest; 4) teadustööde loetelu.

KLIINIKUMI LEHT

## Lõuna-Eesti Haigla ja Tartu Ülikooli Kliinikum sõlmisid partnerluslepingu

25. mail allkirjastasid AS Lõuna-Eesti Haigla peaarst Rein Kermes ja SA Tartu Ülikooli Kliinikum juhatuse esimees Urmas Siigur partnerluslepingu. Lepingu eesmärk on parandada eriarstiabi kättesaadavust ja kvaliteeti Võrumaa elanikele.

Lõuna-Eesti Haigla ja Kliinikumi vahel sõlmitud lepingu raames laiendatakse kliinikumi eriarstide ambulatoorseid vastuvõtte Lõuna-Eesti haiglas, paranevad Võru arstide erialase enesetäiendamise võimalused ja professionaalsed kontaktid, Lõuna-Eesti haiglast saab arst-residentide tööleasumisega õpetav haigla. Haiglatevahelises koostöös leitakse parem kasutus ka diagnostilisele aparatuurile. Partnerlus võimaldab Võrumaa elanike kasutusse anda kaasaegse meditsiini võimalused ning oluliselt kokku hoida Võrumaa elanike aega ja raha.

KLIINIKUMI LEHT

Foto: Lillian Lukka



Lepingule kirjutasid alla Urmas Siigur, Laine Jänes ja Aivar Rehe.

## Tartu Linnavalitsus, Sampo Pank ja Tartu Ülikooli Kliinikum sõlmisid koostöölepingu

4. mail allkirjastasid Tartu linna-pea Laine Jänes, AS Sampo Pank juhatuse esimees Aivar Rehe ja SA Tartu Ülikooli Kliinikum juhatuse esimees Urmas Siigur Tartu linna raekoja saalis koostöölepingu tervisespordi edendamiseks Tartu linnas.

Kolmepoolne koostööleping näeb ette terviselike eluviiside propageerimist Tartu linna elanike seas. Leping näeb ette igal aastal vähemalt ühe tervise-edendusliku ühisürituse korraldamist. Esimene tervisespordi propageeriv üritus toimub 22. septembril, Tartus raekoja platsil. Tartu Linnavalitsuse tervisehoiuosakonna juhataja Sirje Kree sõnul on tervisepäeval kavas kepikõnd, võimlemine, line-tantsu õpetamine ja sportlikud võistlused nii peredele, töökollektiividele kui individuaalvõistlejatele. Võimalik on kontrollida tervist ja saada soovitusi sobiva spordiala valikuks.

KLIINIKUMI LEHT



Kardioloogiakliiniku juhataja prof Jaan Eha näitab puust tabalukku, mis 30 aasta eest kardioloogiakeskuse avamisel pidulikult lahti keerati.



Dots Maido Uusküla esines ülevaatega kardioloogiakeskuse ajaloost.



Kardioloogiakeskuse esimest juhatajat prof Kaljo Valgmat õnnitleb kardioloogiakliiniku juhataja prof Jaan Eha.

Fotod: Jaak Nilson

# Kardioloogiakeskus 30

31. mail tähistas kardioloogiakeskus 30. aastapäeva.

Kardioloogiakeskuse 30. aastapäeva tähistamisel A. Linkbergi nim auditooriumis (L. Puusepa 8) esinesid sõnavõttudega kardioloogiakeskuse esimene juhataja professor Kaljo Valgma ja kardioloogiakliiniku juhataja prof Jaan Eha. Dots Maido Uusküla tegi ülevaade kardioloogiakeskuse ajaloost.

1976. aastal sai Tartus valmis kardioloogiakeskus. Tol ajal oli see üks Nõukogude Liidu kuuest kardioloogiakeskusest. See oli Eestis esimene ja tänapäevani ka ainuke hoone, mis ehitati spetsiaalselt südamehaigete raviks. Esmakordselt toodi

kardioloogia ja kardiokirurgia ühte majja, mis oli patsiendi seisukohalt väga oluline efektiivseks ravitöök. Keskuse maksumus koos sisustuse ja aparatuuriga oli üle 1,2 miljoni rubla. Prof Jaan Eha hinnangul oli keskuse ehitamine ja tööle rakendamine üks olulisi pöördepunkte Eesti kardioloogia ajaloos.

Kardioloogiakeskuses on töötanud paljud kuulsad Eesti südamearstid ja kardiokirurgid (professorid Jaan Riiv, Albert Kliiman, Elmut Laane, Lembit Roostar, Kaljo Valgma, Toomas Sulling, Rein Teesalu). Aastakümnete vältel on kardioloogiakeskus olnud üheks põhiliseks õppebaasiks üliõpilastele, residentidele ja arstidele. Praegu on kardioloogiakliinikus ja kardiokirurgia osakonnas kasutusele võetud kõik kaasaegsed südamehaiguste ravimeetodid. 2005. aastal opereeriti kardiokirurgia osakonnas 773 haiget, statsionaaris raviti 3867 patsienti ja tehti 799 südameveresoonte laiendamise protseduuri.

ENE SELART

# Kõrvakliinik sai laserkirurgia referentkliiniku sertifikaadi

Kõrvakliinik sai firma Biolitec-Jena AG referentkliiniku staatuse ja uue universaalse kirurgilise laseri, millega on operatsioone võimalik teostada kontakt-meetodil. Biolitec-Jena AG müügijuht Uwe Schenderlein'i osalusel toimus ümarlaua diskussioon edaspidiste koostöövõimaluste kohta.

Kontakt-meetodi väljatöötaja on kõrvakliiniku juhataja professor Mart Kull, kellel on selle kohta autoritunnistus No 1615921 aastast 1987. Võrreldes vana laseriga, mis kaalus 400 kg, on uus laser vaid 7 kg raskune. Tänu uuele laserile lüheneb oluliselt ka operatsiooni aeg. Kontaktmee-

todil töötava laseriga saab ravida veresoonte laiendeid ja teha nina-, suuõõne- ja keeleoperatsioone.

KLIINIKUMI LEHT



Rahvusvahelise referentkeskuse sertifikaat.



Firma Biolitec-Jena AG müügijuht Uwe Schenderlein ja kõrvakliiniku juhataja prof Mart Kull näitavad uut laserit.

Foto: Jaak Nilson

# Lastekliiniku külalised

Aprilli lõpus külastas lastekliinikut maailmakuulus lasteneuroloog prof Walter van Emde Boas (Holland). Mai lõpus viibis lastekliinikus prof Lilly Dubowitz (Ühendkuningriik), kes on töötanud välja vastsündinute neuroloogilise hindamise süsteemi.

Aprilli lõpus viibis kliinikumis kaheksapäevasele töövisiidil hollandi neuroloog professor Walter van Emde Boas. Lastekliinikul oli ta külas juba kolmandat korda. Nagu eelmiselgi kordadel, nii ka seekord konsulteeris prof van Emde Boas patsiente ning analüüsis patsientide video-EEG-sid. Professor peab oma töös väga oluliseks ka lastevanemate nõustamist ning laste sei-

sundi selgitamist neile. Professori hinnangul on viimastel aastatel Eestis oluliselt paranenud juurdepääs infole, ka lapsevanemad ise on muutunud avatumaks. Moodsa aparatuuri ja diagnostilise aparatuuri kõrval peab ta äärmiselt tähtsaks arstide väljaõpet, millele ta ise praktilises töös osalemisega nii lastekliiniku kui närvikliiniku EEG kabinetis on kaasa aidanud.

PROF. EMER. TIINA TALVIK



Vähem oluline pole ka prof van Emde Boas'i tunnustav suhtumine meie spetsialistidesse, eriti noorte ning alles oma tööd alustavate kolleegide võimekusse. Selline tunnustus annab jõudu ja lisab vajalikku enesekindlust. Oluliseks peab ta suhtlust patsiendi ja tema vanematega ning ava-

Järg lk 4

## NETS ettevõtlusprogrammi kliinikumi preemia pälvis Mario Plaas

23. mail anti NETS ettevõtlusprogrammis osalenud Mario Plaasile kliinikumi preemia parima äriidee eest biomeditsiini valdkonnas.

NETS ettevõtlusprogrammi eesmärgiks on võimaldada teadmisepõhises ettevõtluses alustajatel õppida kogunud praktikutelt,

kuidas oma firmat edukalt luua ja edasi arendada. NETS programmi aluseks on Šveitsi eraalgatusliku sihtasutuse GEBERT RÜF STIFTUNG (GRS) poolt Šveitsis läbiviidud samalaadse programmi viieaastane kogemus. Eestis koordineerib programmi SA Archimedes. Tartu Ülikooli Kliinikumi 25 000 kroonise preemia biomeditsiini valdkonna ettevõtjale pälvis Mario

Plaas (TÜ tehnoloogiainstituudi transgeense tehnoloogia labori juhataja), kelle äriideeks on kompleksse teenusena transgeensete hiirte ja rottide disainimine ja kasvatamine ning loomkatsete läbiviimine.

KLIINIKUMI LEHT

Foto: Rein Toom



Mario Plaasile annab tunnustuse üle juhatuse esimees Urmas Siigur.

# Lühike meditsiini ajalugu

### Mis võiks olla meditsiini arengu suurim stiimul?

Töenäoliselt on võimalik siin tuua mitu tosinat paikapidavat näidet. Mina tõstaks arengu mootorina esiplaanile ideoloogilise muutuse - ravi eest solidaarse tasumise kontseptsiooni tekkimise, mis tegelikult avas meditsiini juurde ligipääsu suurtele (haigete) hulkadele ja tekitas tohutu surve meditsiini arengule. Aga juba vanas Egiptuses oli komme, et kogukond tasus arstile oma liikme ravimise eest. (Arsti palga probleem näib olema igavene). Seega, nagu näha, võib hea idee oma aega oodata aastatuhandeid. Olgu see lohutuseks neile, kes on mitmesuguseid ettepanekuid meditsiini parandamiseks teinud ja need kõik on tagasi lükatud.

Tegelikult ei mäleta Eestis keegi aega enne solidaarset kindlustust, sest ka NL ajal nimetati seda tasuta arstiaibiks, nüüd siis kindlustuseks. Nii ühel kui teisel juhul jäi enamuse kuludest riigi (ühiskonna) kanda.

Esmalt toimus põhiliselt akuutravi. Kuidagi võtted olid sageli barbaarsed, olid nad vastavuses tolaeagse teadusliku mõlemise saavutustega ja viidi ka vastavalt ellu. Tulemused polnud just kiita. Kroonilise haige ravi oli põhiosas ebaefektiivne. Ja nii kestis see aastatuhandeid. Sellest ajast on pärit ka meditsiini esimene eesmärk - elu pikendamine.



RAAL TALVIK  
emeritprofessor

Alles 20. sajand tõi muutusi. Tehnoloogia areng ja ideoloogide poolt väljatöötatud elu kvaliteedi kontseptsioon näitasid teed uutele ravi suundadele.

### Elukestev medikamentoosne ravi

Kaasaja uute ravimitega on võimalik kompenseerida päris suures ulatuses elundite puudulikkusi, mistõttu kümnekonna aastaga (1960.-70. aastatel) hakkas levima ravimitarbimise uus seisukoht - kuni funktsiooni maksimaalselt võimaliku taastumiseni ja nii edasi kuni surmani. Ja suur hulk haigeid toodi tagasi ühiskonna aktiivseteks liikmeteks. Tõsi, sageli küll piirangutega füüsilise töö osas.

Elukestev ravi tõi omakorda kaasa haige osavõtu suurenemise raviprotsessis. Rida teste anti nende kätte (glükoos, vererõhu jälgimine) ja saavutati sellega küllaldane kontroll.

### Elukestev kompenseeritud puue

Umbes samal ajal hakkasid efektiivset tulemust andma mitmesugused võimalused elundite ja süsteemide osaliseks asendamiseks. Tekkis uus grupp isikuid - kirurgilisest vahelesegamisest tingitud kompenseeritud puudega. Piisab kui nimetada neist silmaläätse asendamise nägemise taastamist ja liigeste asendamist proteesidega, operatsioone koronaararteritel. Juba terendab silmapiiril elundite asendamine, esialgu küll on võimalik küll homotransplantaatidena, aga võibolla tulevikus ka artefitsiaalsete elunditega. Ja jälle pöördub suur hulk inimesi tagasi ühiskonna aktiivseteks liikmeteks.

Sellest ajast on pärit meditsiini teine eesmärk: elu kvaliteedi parandamine.

Meditsiiniil on ka kolmas eesmärk: tervena elatud elu pikendamine, aga see on rohkem rahvatervise probleem.

Seoses transplantoloogiaga on Isaac Asimov ühes oma robotoloogia novellis kirjeldanud tuleviku kohtuprotsessi, kus firma soovis ühte kodanikku kuulutada enda omaks, pärast tema viimase isikliku osa (ühe ajupoolkera) asendamist kunstlikuga. Seega siis: kes on inimene kas keha või vaim (teadvus)? Sest isiku mõttemaailm, mälu jne vastasid originaalile, omi materiaalseid osi aga enam polnud. See probleem ootab oma eetilist lahendust veel

ees. Huvitav, kuidas lahendaksid probleemi teoloogid? Kui see saab kunagi võimalikuks, siis peaks ravimeditsiini tulevik küll üsna tume olema. Praegu aga lõpetuseks üks väike ekskursioon minevikku ühe lihtsa probleemi valgusel.

### Kõrvavalu ravi läbi sajandite

2000 a. e.Kr. - Söö seda juurikat ja saad terveks

1000 a. - Juurikas on paganlik, palveta ja sa saad terveks

1850 a. - Palvetamine on ebausk, joo seda leotist ja saad terveks

1940 a. - Leotis on ussiõlist, võta parem tabletti ja saad terveks

1985 a. - Tabletid on ebaefektiivsed, võta parem antibiootikumi ja saad terveks

2000 a. - Antibiootikumid on tehisklikud, võta parem looduslikku juurikat ja saad terveks

2100 a. - Juurikas on geneetiliselt sobimatu, paneme uue kõrva ja saad terveks.

Nojah, kas me nüüd täpselt sellised oleme, aga vähemalt tohter ei kao kunagi.

# Dr Aare Märtson kaitses doktoritööd

26. aprillil kaitses A. Linkbergi nim auditooriumis meditsiinidoktori kraadi dr Aare Märtson

teemal "*Lower limb lengthening: studies of bone regeneration and long-term clinical results*"

("Alajäseme pikendamine: luuregeneratsiooni eksperimentaalsed uuringud ja kliinilised kaugtulemused").

Alajäseme ühepoolne lühenemine (harvem ka pikenemine) kutsus esile kaskaadi järgnevaid kompensatoorseid deformatsioone, mille korrigeerimine on oluline patsiendi paremaks toimetulekuks ja invaliidsuse vähendamiseks. Jäsemepikenduse ajalugu algab rohkem kui 100 aastat tagasi, kuid mitmed luuregeneratsiooniga seotud probleemid on siiani aktuaalsed. Varasemad operatsioonimeetodid, kus kasutati periosti luult laialdast lahtiprepareerimist, ei andnud häid tulemusi ja neid enam ei kasutata. Ilizarovi aparaat ja meetodid on läänemaailmas laialdasemat kandepinda leidnud 1980. aastate lõpust. Tartu Ülikooli Kliinikumis on Ilizarovi aparaadi ja meetodite kasutamine levinud juba 1970. aastate keskpaigast.

Vastuoluliseks on jäänud arutlused endosti ja periosti suhte üle, st milline on kummagi osa luu regeneratsioonis ja kuidas nad koos toimivad. Kuna alajäseme pikendamisel on sageli häiritud põlveliigese funktsioon, siis on uuritud reie pikendamise mõju põlveliigese sirutajalihastele. Hinnatud on ka alajäseme traumajärgse

lühenemuse ja deformatsioonide korrigeerimise tulemusi kasutades Ilizarovi aparaati, kaugtulemust ulatuslikul alajäseme pikendamisel Ollier'i tõve korral ja alajäseme pikendamise kaugtulemusi ja patsientide rahulolu saavutatud tulemusega.

Tulemuste analüüs näitas, et eksperimentaalse luupikenduse ja resektsioonosteotoomia piirkond täitis luukoega, mille päritolu oli primaarselt periostaalne ja sekundaarselt endostaalne. Luu kortikaalkihi perforatsiooni järgselt toimus endostaalne ossifikatsioon ilma kõhrelise staadiumita, aga periostaalne ossifikatsioon üle kõhrelise staadiumi. Samas on luukoe endostaalse ja periostaalse kalluse teke pidurdunud, kui periost on endostist isoleeritud. Lihase rekruteerumist ja väsitatavust mõjutas jäsemepikenduse ulatus, kuid jäsemelühenemise põhjus (omandatud või kaasasündinud), jäsemepikenduse meetod, kiirus ja pikendamise kestus neid parameetreid ei mõjutanud. Vaatamata tüslikkusele on alajäseme pikendamine efektiivne protseduur. Patsiendid olid suures osas rahul saavutatud

DR AARE  
MÄRTSON



üldise ja kosmeetilise tulemusega ning enamuse neist laseks operatsiooni teha uuesti, kui see peaks vajalik olema. Ollier'i tõvega patsiendil, kellel oli väljendunud jäseme lühenemine - 32 cm ja reieluu ning põlveliigese deformatsioon, on tehtud reie ja sääre pikendus vastavalt 22 ja 10 cm. Histoloogiline uuring näitas, et embrüonaalsed osteokondraalsed Ollier'i tõvele iseloomulikud kolded luus olid pikenduse käigus luustunud. Patsient on jäsemepikenduse funktsionaalse ja kosmeetilise kaugtulemusega (jälgimisaeg 25 aastat) väga rahul.

Patsiendi rahulolu küsimustikule vastanute protsent oli 70%, jälgimise aeg oli keskmiselt 19,4 (10-29) aastat, suuremal osal üle 15 aasta. Pikenduseindeks oli keskmiselt 29,5 päeva/cm, seejuures 33,6 kaasasündinud ja 23,7 osteomüeliidijärgsel jäseme lühenemisel. Nende gruppide vaheline erinevus oli statistiliselt tõene. Tüsistuste arv oli mõõdukas ning esines kokku 49% patsientidest, kuid raskeid ja kergeid tüsistusi oli vastavalt 21% ja 28%. Patsiendid olid, vaatamata asjaolule, et 65% neist lonkab sageli või pidevalt, suures osas rahul saavutatud üldise (78%) ja kosmeetilise tulemusega (68%) ning 81% neist laseks operatsiooni teha uuesti, kui see peaks vajalik olema.

Edasised uuringud on vajalikud, et selgitada põhjalikumalt luuregeneratsiooni rakulist ja molekulaarset koostist. Kuna varasemad pikaajased kaugtulemuse uuringud puuduvad, siis on vajalik uuringuid ka selles valdkonnas jätkata.

### KOMMENTAAR

Professor  
TIIT HAVIKO  
juhendaja



Aare Märtsoni doktoriväitekiri alajäsemete pikendamisest käsitleb ortopeedia ühte vägagi aktuaalset probleemi, mis on seotud luuregeneratsiooniga. Samas on jäsemete pikendamine praktika seisukohalt küllalt komplitseeritud ja aeganõudev protsess, andes ka märkimisväärselt tüsistusi. Toimub ju pikendamine ainult 1 millimeeter päevas, seejuures peab luuotste vahele tekkima toetust taluv luuline kallus. Dissertandi poolt läbiviidud

eksperimentaalse ja kliinilise töö maht oli väga suur. See võimaldas teha ka olulisi järeldusi, mis on hinnatavad nii edaspidistes eksperimentaalsetes kui ka kliinilistes töodes. Kahtlemata on dissertandi teadmiste ja kogemuste pagas selle teema osas suurim Eestis aga arvan, et ka Skandinaaviaaimes ja mujalgi. Aare Märtsonit iseloomustab teaduslikku probleemi süvenemise võime ja probleemide lahenduste leidmine, ehkki see võib

vahel kesta kaua. Ka kaitstud väitekiri valmis pikaajalise töö tulemusena aga seda hinnatavam on saavutatud resultaat. Aare Märtson on suurte kogemustega klinitsist, kelle igapäevane põhitöö on liigeste endoproteesimine. Ta on ka hea nõuandja kolleegidele lasteortopeedia küsimustes. Isiklikult soovin heale kolleegile jõudu ja kordaminekuid veel paljudeks aastateks.

Algus lk 2

meelset informeerimist ka juhul kui lapse haigus ei võimalda krampidest vabaneda ning lootus lapse arenguks puudub. Prof van Emde Boas viibis kliinikumis lastekliiniku, närvikliiniku ja kliinikumi juhatuse kutsel.

Maailma nimega neonataalse neurolo-

ogia suurkuju professor Lilly Dubowitz külastas lastekliinikut esmakordselt. Tema külastuse eesmärgiks oli õpetada lastekliiniku lasteneuroloogidele, neonatoloogidele ja füsioterapeutidele oma uurimismeetodeid ning demonstreerida õppefilme vastündinute neuroloogilise hindamise meetoditest. Prof Dubowitz on ligi kolmkümmend aastat tegelenud vastavate

hindamise meetodite väljatöötamisega, nende õpetamise ja publitseerimisega (kokku on ta kirjutanud üle 200 CC publikatsioonini). Hindamissüsteemid on välja töötatud nii enneaegsete kui ajaliste laste jaoks, et dokumenteerida nende närvisüsteemi seisundit ning küpsust. Neljaks kategooriaks jagatud ning kolmekümnekolmest komponendist koosnev süs-

teem võimaldab ka patsiente omavahel võrrelda ning prognoosida lapse arengut tulevikus. Prof Dubowitz oli Eestis molekulaarse ja kliinilise meditsiini keskuse lasteneuroloogia grupi kutsel, et tõsta vastündinute uurimisega soetud teadusprojektide (vastündinute insult, hüpoksiis-isheemilise ajukahjustuse põhjused) kliinilise poole kvaliteeti.

# Tartu Arstide Liit trotsis kehva ilma

Laupäeval, 20. mail korraldas Tartu Arstide Liit väljasõidu Tallinna. Eesmärgiks oli oma silmaga vaadata-tutvuda uue Eesti Kunstimuuseumi (Kumu) väärtustega ja õhtul saada osa Rene Eespere ooperist "Gurmaanid" uues renoveeritud Estonia teatris.

Kuigi ilm oli vihmane ja jahe, oli huvilisi tervelt poolteist bussit. Kumu kavandati soome arhitekti Pekka Vapaavuori poolt, ehitati 2002-2006.a. Muuseum on Põhja-maade suurim, paikneb seitsmel korrusel, on väga omapärase arhitektuurilise lahendusega. Avaral pinnal on ruumi näituste tarvis 5000 m<sup>2</sup>, hoidlate tarvis 1700 m<sup>2</sup>, töökodade jaoks 1100 m<sup>2</sup>. Kumu on eeskätt kunstimuuseum, kuid ka kultuurikeskond. Siin on erinevate näitussaalide kõrval hariduskeskond, raamatukogu, kaas- aegne video- ja valgussüsteemidega varustatud auditoorium, mitmed töökojad. Siin on ka raamatu- ja keraamikapood ning



Foto: Autori erakogu

Skulptuuride galerii Kumu.

restoran. Pärast maitsvat lõunaieinet oli meil võimalus tutvuda eesti kunsti klassikalise kollektsiooniga 18. sajandi lõpust Teise maailmasõja lõpuni ning Nõukogude Eesti kunstiga aastatest 1954-1991. Vilunud giidide juhendamisel tutvusime maja ja ekspositsioonidega kahes grupis. Kaunist ja meelde jäävat oli palju. Elevust tekitas skulptuuride galeriis hääletumina taustal tuttavate kuulsuste üles leidmine.

Uus renoveeritud Estonia teater on värske oma värvilahenduses ja mõnevõrra uudne. Teatrisaali kaunis laemaaling on saanud tagasi oma eheduse ja sära. Vaatasime-kuulasime Renee Eespere

kaasaegset lühiooperit "Gurmaanid", mille süžeeks on inimeste igatsus millegi hea järgi, olgu selleks siis hea toit või kunst. Kirgliku ooperi esitasid suurepäraselt Jassi Zahharov, Riina Airene ja Priit Volmer. Järjekordne sisukas, hariv ja tore Tartu Arstide Liidu ettevõtmine sai teoks tänu suurepärasele organisaatoritele.

Osalejate nimel

DR MARJA-LIIS MÄGI

## TAGASIVAADE

F 1, Nim 1-K, Sü 3, Lk 16

Käskkiri nr. 8. 8. märts 1947

§1 Rahvusvahelise naistepäeva puhul avaldan tänu teenistuskirjast läbikandmisega järgmistele töötajatele:

1. Vanemmeditsiiniõe V. L-le pideva valveloleku eest võitluses haigla hüvanguks ja arendamises.

2. Meditsiiniõe A. S-le selle eest, et tema organiseeris omal initsiatiivil ilma juhtiva majanduspersonali abita põlevkivi vedu haiglale pühapäeval 2. märtsil 1947. a-l.

3. Avaldan tänu vabal ajal sooritatud töö eest haigla hüvanguks põlevkivi veol 2. märtsil 1947. a. seltsimees M. K.-le ja sm. S. J.-le

Mainitud seltsimehi silmas pidada järgneval ordenite jagamisel.

Peaarst /allkiri/

F 1, Nim 1-K, Sü 3, Lk 25

Käskkiri nr. 23.

§1 Avaldan tänu eeskujuliku töö eest ahjukütja J. Š.-le, kes täitis ühiskondlikel töödel Tartu taastamiseks oma kohustise 218%-liselt ja luban teda kolmeks päevaks erakorralisele puhkusele.

§2 Avaldan tänu eeskujuliku töö eest sanitar Kaarel M.-le, kes täitis ühiskondlikel töödel Tartu taastamiseks kohustise 205%-liselt ja luban teda kolmeks päevaks erakorralisele puhkusele.

§3 Käesoleva käskkirja §1 ja §2 avaldada Tartu Linna Haigla a/ü seinalehes /.../ Peaarst /allkiri/

Nim 1-K, Sü 114a, Lk 1-3

Tartu Linna TK Tervishoiuosakonna Lasteasutiste Abimajandi Direktori Käskkirjade raamat

Käskkiri nr 1 16.apr. 1946. a

1946. a. 16. aprillil asusin ametisse Tartu LTK Tervishoiuosakonna lasteasutiste abimajandi direktori kohale, osakonna juhataja käskkiri No 47 6. aprillil 1946 põhjal. direktor /allkiri/

[Järgnevad direktori käskkirjad nr 2. - nr 10, milles nimetatakse ametisse majandi töölised: puusepp, põllutöölised, lüpsakarjatallitaja [sic!], arveametnik, raamatupidaja, autojuht, agronoom. Määratakse veel abimajandi puusepp (a. Kotsari) ja eestõttegija töödejuhataja kohale - Kai Benno]

Käskkiri nr 19

Määrän abimajandi loomade õnnetuste, lõppmiste ja loomade tapmiste aktide koostamiseks komisjoni, kuni uue korralduseni alljärgnevas koosseisus abimajandi töolistest: 1.Kutsar, A., 2. Lätti, J., 3. Parts, E. 23. juuli 1946. a. direktor /allkiri/

Nim 1-K, Sü 114a, Lk 8

Käskkiri nr. 8 7. mai 1947

Mäksal

Määrän kevadkülvil läbiviimise ajaks hobused puusepa Lätti, Johannesele, "Ants" hall ja "Silvi" kõrb põllutöölise Püvi, Alekseile. Tervishoiu osakonnalt laenatud kõrb "Silvi" ja Kiirabijaamalt laenatud "Lauk". Ülalnimetatud töölised vastutavad nende hobuste eest tervislikult (kaelade nahahõõrdumine jne.) ja rakmete eest. Ilma vastava korralduseta teisele määratud hobust kasutada ei tohi. /.../ Direktor /allkiri/

Kokku korjanud  
KAI BENNO

# Avatud uste päev gümnasistidele

30. mail toimus kliinikumis avatud uste päev gümnasistidele.

A. Linkbergi nim auditooriumis anti üle tunnistused eelkoolituskursuse "Hooldustöö alused" lõpetajatele.

Avasõnad ütles kliinikumi ülemarst Margus Ulst kutsudes noori valima perspektiivikat meditsiinala töötaja elukutses. Kliinikumist ja tema töötajaskonnast tegi ülevaate personaliteenistuse direktor Siiri Toomiste. Tunnistused ja tänukirjad kutselase eelkoolituskursuse lõpetajatele andsid kätte Tartu Kutsehariduskeskuse koolitusjuht Ülle Antson ja kliinikumi ülemõde Tiina Freimann.

Sellele järgnes ringkäik Maarjamõisa haiglas, kus haigla osakondi tutvustasid vanemõed.

Eelkoolituskursuse "Hooldustöö alu-

sed" eesmärk oli anda kooliõpilastele ülevaade haiglatööst ning ette valmistada neid, kes soovivad alustada meditsiinalaseid õpinguid. Kursus algas 25. jaanuaril 2006 ja lõppes 30. mail, alustanud 48 õpilasest lõpetas koolituse 46 gümnasisti. Kursus toimus Tartu Kutsehariduskeskuse ja kliinikumi koostöös. Kursuse korraldamise eest tänusõnad projektijuht Ilona Pastarusele.

Uus kursus algab 2007. aasta jaanuaris.

KLIINIKUMI LEHT

Fotod: Jaak Nilson



Avatud uste päevadele oli kogunenud arvu-kalt huvilisi. Esimeses reas istuvad vasakult Tartu Kutsehariduskeskuse koolitusjuht Ülle Antson ja kliinikumi ülemõde Tiina Freimann.



Lastekirurgia osakonda näitas gümnasistidel vanemõde Tatjana Oolo.



Erakorralise meditsiini osakonda tutvustas vanemõde Svetlana Paderina.

TEAVITAMINE TAGAB LAHENDUSE  
<http://arvutiabi.kliinikum.ee/>

## Arvutiabi

Probleemid telefonide, arvutite või nende lisaseadmetega. Seadmete ja tarvikute tellimine.

Teata ARVUTIABISSE tel 731 9222 või saada e-kiri [arvutiabi@kliinikum.ee](mailto:arvutiabi@kliinikum.ee)

Edastada tuleb:

- Kontaktisiku ees- ja perekonnanimi ning telefon
- Kliinik/teenistus ja osakond
- Probleemi asukoha andmed - aadress, korpus, korrus, kabinet
- Probleemi kirjeldus



Järgmine  
Kliinikumi Leht  
ilmub augustis.  
Ilusat suve  
kõigile!

## Kliinikumi Leht

TOIMETUSE KONTAKTANDMED:  
TEL: 731 9423, 53 319 423  
E-POST: [ene.selart@kliinikum.ee](mailto:ene.selart@kliinikum.ee)  
TOIMETAJA: ENE SELART  
KLIINIKUMI LEHT ILMUB 1 KORD KUUS  
KUJUNDUS: K30  
TRÜKK: AS STAMPLINE TRÜKIARV 1300 EKS.